
ЕКОНОМІКА ТА ЕКОЛОГІЯ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ

УДК 332.2

<https://doi.org/10.31548/zemleustriy2018.03.04>

МЕТОДИКА ОЦІНКИ ЕКОЛОГІЧНОЇ НЕБЕЗПЕКИ МІСЬКОГО ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ДЛЯ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ

*Третяк А. М., професор, член-кореспондент НААН України,
доктор економічних наук,
Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління,
Третяк Н. А., кандидат економічних наук,
Державна установа «Інститут економіки природокористування
та сталого розвитку НАН України,
Кірова М. О., аспірант
Державна екологічна академія післядипломної освіти та управління
Email: nnieco@ukr.net*

Анотація. *Зауважено, що глобальна актуалізація екологічної проблематики наприкінці ХХ – початку ХХІ століття, безперечна важливість екологічної складової людського буття зумовлюють нагальну потребу збалансованого, цілісного, комплексного підходу до аналізу і розв’язання питань забезпечення екологічної безпеки життєдіяльності населення, у тому числі міського. Разом з тим, на законодавчому рівні екологічна безпека визначена одним із пріоритетних завдань у державній політиці України з метою досягнення сталого розвитку. Доведено, що забезпечення екологічної безпеки залишається основним способом розв’язання екологічних проблем, що гарантує громадянам розвиток і проживання в гармонії з навколишнім середовищем та відкриває нові можливості для інших форм діяльності у сфері природокористування, зокрема політичної, економічної, соціальної тощо. Обґрунтовано методичний підхід до оцінки екологічної небезпеки міського землекористування для життєдіяльності населення та розширення класифікації забудованих земель і зелених насаджень. Відповідно до запропонованого методичного підходу визначено, що загрози стосовно екологічної нестабільності землекористування, а, відповідно, і загрози екологічній безпеці життєдіяльності населення міста, залишаються, що свідчить про недостатність зміни структури землекористування вже протягом багатьох років.*

Ключові слова: *екологічна безпека, міське землекористування, оцінка екологічної небезпеки, типізація землекористування зелених насаджень.*

Актуальність.

Сучасну екологічну ситуацію в Україні можна охарактеризувати як критичну. Наслідком цього є те, що більшість великих міст нині мають ряд серйозних еколого-економічних проблем, які не дають змоги повною мірою забезпечити охорону навколишнього середовища та природних ресурсів, досягти раціонального їх використання і відновлення, поліпшити демографічну ситуацію та стан здоров'я населення.

Забезпечення екологічної безпеки залишається основним способом розв'язання екологічних проблем, що гарантує громадянам розвиток і проживання в гармонії з навколишнім середовищем та відкриває нові можливості для інших форм діяльності у сфері природокористування, зокрема політичної, економічної, соціальної тощо. Зокрема, для оцінювання адекватності структури міського землекористування вимогам екологічної безпеки, вивчаються тенденції зміни структури земельного фонду на території міста. Відповідно, співвідношення у загальній площі земельних угідь та земель за функціональним використанням для кожної міської території є важливим показником стану екологічної безпеки.

Серед багатьох питань, пов'язаних із забезпеченням екологічної безпеки міського землекористування, особливо актуальними стають проблеми обґрунтування шляхів і напрямів екологізації в умовах ринкових трансформацій, адже структура міського землекористування характеризується різним ступенем антропогенного навантаження відповідно до типізації земель за напрямами господарського використання.

Оптимальне землекористування, на відміну від раціонального, передбачає встановлення екологічно доцільних і економічно вигідних співвідношень між різними типами і підтипами землекористування, які, у свою чергу, залежні від видів земельних угідь та земель із різним функціональним використанням.

Зокрема, статтею 33 «Нормативи оптимального співвідношення земельних угідь» закону України «Про охорону земель» визначено, що нормативи оптимального співвідношення земельних угідь встановлюються для запобігання надмірному антропогенному впливу на них. До нормативів оптимального співвідношення земельних угідь належать [1]:

- оптимальне співвідношення земель сільськогосподарського, природно-заповідного та іншого природоохоронного, оздоровчого, історико-культурного, рекреаційного призначення, а також земель лісового та водного фондів;

- оптимальне співвідношення ріллі та багаторічних насаджень, сіножатей, пасовищ, а також земель під полезахисними лісосмугами в агроландшафтах.

Статтею 48 «Охорона земель у процесі містобудівної діяльності» цього закону визначено, що при здійсненні містобудівної діяльності передбачаються заходи щодо максимального збереження площі земельних ділянок з ґрунтовим і рослинним покривом [1].

Для оцінки екологічного стану міського землекористування використовується опис типів земельних угідь, згідно з Класифікацією видів земельних угідь (КВЗУ) (додаток 4 до Порядку ведення Державного земельного кадастру) та їх співвідно-

шення за ступенем антропогенного навантаження і порушення екологічної рівноваги (забудовані землі і рілля мають найвищі бали щодо порушення екологічної рівноваги, а лісові площі, луки, пасовища та землі під водою відіграють екологостабілізуючу роль). Разом з тим, за даними КВЗУ, землі під забудовою характеризуються різноманітним складом за функціональним використанням. Наприклад, малоповерхова забудова на присадибних ділянках, які належать окремим громадянам (одно- і двоповерховою житловою забудовою) відрізняється за екологічністю від багатоповерхової несадибної житлової забудови з трьома і більше поверхами. Або інший приклад: землі під промисловою забудовою, на яких провадяться головним чином промислові види діяльності, які є значними забруднювачами повітря, і землі під господарськими дворами держлісгоспів (склади лісоматеріалів, пилорами тощо). Також можна навести приклад земель, які використовуються для технічної інфраструктури: теплові електростанції та гідроелектростанції, електропідстанції, лінії електропередач високої напруги.

Відповідно, типізація земельних угідь та земель за функціональним використанням за ступенем антропогенного навантаження має здійснюватися для кожного міста окремо не тільки залежно від ступеня антропогенного навантаження на землекористування, а й від наявності підприємств-забруднювачів та рівня викидів автотранспортом.

Мета дослідження – оприлюднення методичних рекомендацій оцінки екологічної небезпеки міського землекористування для життєдіяльності населення.

Результати дослідження та їх обговорення.

Оскільки екологічна безпека міського землекористування передбачає певний стан захищеності, постає потреба своєчасної ідентифікації небезпечних станів, явищ, чинників і процесів, джерел походження небезпек, систематизації за окремими ознаками для розробки заходів щодо уникнення негативних наслідків, запобігання й нейтралізації небезпек. Визначимося з термінами у цьому дослідженні.

Небезпека – об'єктивна закономірність, що зумовлює процеси кількісних і якісних змін у системах, які створюють загрозу життєво важливим інтересам населення відповідної території. Ризик (більш вузьке поняття), як можливість виникнення несприятливих ситуацій, являє собою небезпеку потенційно можливої (ймовірної) втрати ресурсів або недоотримання доходів, тобто небезпека витрат, втрат і зменшення доходу, яка реально усвідомлюється і з визначеною ймовірністю оцінюється [2].

Екологічна небезпека міського землекористування – це рівень можливих негативних змін у складових процесу земле- й природокористування та процесу споживання екологічних послуг у міському середовищі. Сутність небезпек міського землекористування виявляється в об'єктивному існуванні ймовірних негативних змін, що можуть призвести до екологічно небезпечних наслідків, які обмежують або унеможливають ефективне використання природних благ на території міста. Необхідно розрізнявати реальні та потенційні небезпеки, тобто небезпеки прихованого характеру, які переходять у реальні у разі виникнення певних умов.

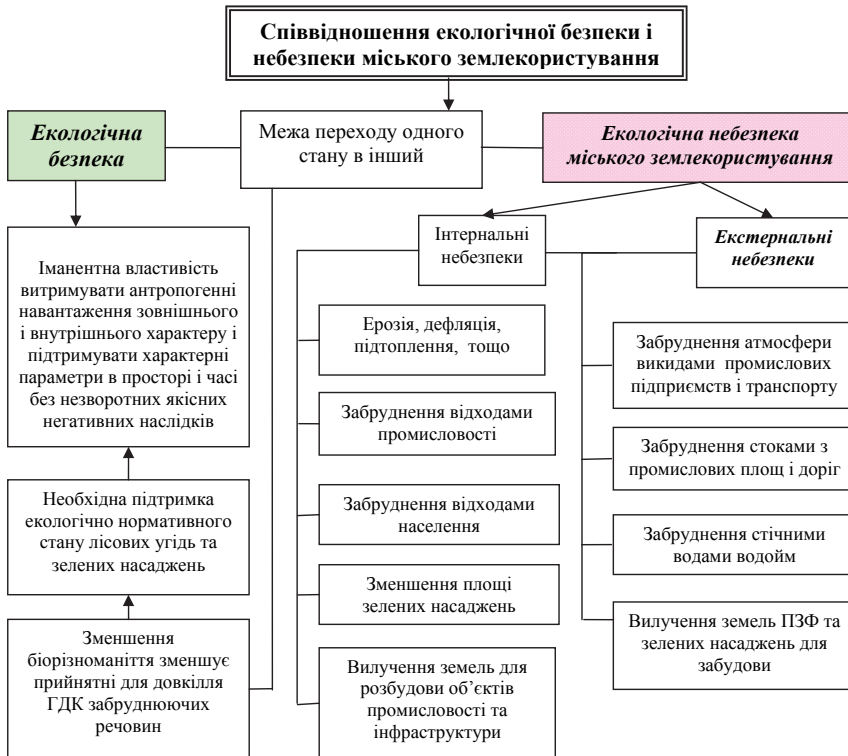
З точки зору системного підходу, екологічні ризики розглядаються як можливі фінансово-економічні втрати в процесі міського землегосподарювання на рівні одного, окремо взятого, землекористувача, на рівні підприємств або групи (об'єднання) підприємств – крізь призму ефективності управлінських систем в організації превентивних заходів.

Ідентифікація визначень екологічної безпеки і небезпеки міського землекористування дає змогу охарактеризувати їх як два полярні стани, перехід від одного стану в інший відбувається при досягненні відповідної межі – втрати властивості землекористування протистояти внутрішнім і зовнішнім антропогенним небезпекам. При цьому збільшується мі-

грація й акумуляція забруднюючих речовин і, тим самим, зменшується рівень прийнятних гранично допустимих концентрацій забруднюючих речовин, здатних поглинатися природних ресурсів, хаотично активізуються деградаційні процеси з кумулятивним накопиченням регресивного потенціалу.

Співвідношення екологічної безпеки і небезпеки як протилежних станів міського землекористування в контексті визначення необхідної системи заходів наведено на рисунку.

Для оцінки впливу складу земельних угідь та земель за функціональним використанням на екологічну стабільність землекористування застосовуються екологічні

Екологічна безпека і небезпека міського землекористування

1. Значення коефіцієнтів екологічної стабільності та балів антропогенного навантаження земельних угідь і земель за функціональним використанням для міського землекористування

№ з/п	Земельні угіддя та землі за функціональним використанням	Коефіцієнт екологічної стабільності, Клі	Бал антропогенного навантаження, Ба.н.
1	Землі автомобільного транспорту (під дорогами): із викидами у повітря вищими за рівень ГДК із допустимим рівнем ГДК	- 0,10* 0,00*	5* 4,5*
2	Землі промисловості: із викидами у повітря вищими за рівень ГДК із допустимим рівнем ГДК	- 0,10* 0,00*	5* 4,5*
3	Три- і більше поверхова житлова забудова, інші забудовані землі, вулиці тощо	0,00	5*
4	Одно- і двоповерхова житлова садибна забудова	0,10*	4,5*
5	Рілля	0,14	4
6	Лінійні зелені насадження	0,38*	3,5*
7	Фруктові сади, Чагарники	0,43	4 2
8	Площадні зелені насадження (сквери тощо)	0,45*	3,5*
9	Землі оздоровчого використання	0,50*	3*
10	Сінокоси	0,62	3
11	Пасовища	0,68	3
12	Землі під водою і болота природного походження	0,79	1*
13	Національні природні та регіональні ландшафтні парки	0,85*	2,5*
14	Ліси природного походження, що використовуються не з природоохоронною метою	0,95*	2*
15	Лісові заказники	1,00*	1*

Примітка. *Авторські пропозиції

показники, запропоновані Методичними рекомендаціями оцінки екологічної стабільності агроландшафтів та сільськогосподарського землекористування [3], а саме: коефіцієнт екологічної стабільності землекористування; бал антропогенного навантаження.

Оцінка впливу складу земельних угідь та земель за функціональним використанням на екологічну стабільність міського землекористування, стійкість якого залежить від рівня освоєності земельних та інших

природних ресурсів, інтенсивності землекористування (промисловості, житлової багатоповерхової забудови території тощо), характеризується коефіцієнтом екологічної стабільності та рівнем антропогенного навантаження земельних угідь та земель за функціональним використанням.

У табл. 1 подано значення коефіцієнтів екологічної стабільності та балів антропогенного навантаження земельних угідь та земель за функціональним використанням із авторськими доповненнями.

Для міського землекористування експертно-розрахунковим шляхом розширена класифікація земельних угідь та земель за функціональним використанням задля оцінки стану екологічної небезпеки. Зокрема, виокремлено землі під дорогами з інтенсивними транспортними потоками та землі промисловості, які в містах є підвищеним джерелом забруднення довкілля; три- і більше поверхову житлову забудову; інші забудовані землі й вулиці; одно- і двоповерхову житлову садибну забудову.

Враховуючи, що зелені насадження в містах мають різне функціональне призначення, виокремлено лінійні зелені насадження, площадні зелені насадження (сквери тощо), зелені насадження в межах оздоровчого землекористування, національні природні та регіональні ландшафтні парки, ліси природного походження, що використовуються не з природоохоронною метою, та лісові заказники.

Відповідно, на прикладі міста Києва, експертно-розрахунковим шляхом продиференційовано значення коефіцієнта екологічної стабільності земельних угідь та земель за функціональним використанням за формулою 1, який застосовується для визначення коефіцієнта екологічної стабільності землекористування відповідної території (Кек.ст.) [3]:

$$K_{ек.ст.} = \frac{\sum K_{il} \times P_{il} + \dots + K_{in} \times P_{in}}{\sum P_{il} + \dots + P_{in}} \times K_p, \quad (1)$$

де $K_{il} \dots K_{in}$ – коефіцієнт екологічної стабільності земельних угідь та земель і-го виду за функціональним використанням;

$P_{il} \dots P_{in}$ – площа земельних угідь та земель і-го виду за функціональним використанням;

K_p – коефіцієнт морфологічної стабільності рельєфу ($K_p = 1,0$ – для стабільних територій і $K_p = 0,7$ для нестабільних територій).

Якщо одержане значення $K_{ек.ст.}$ менше за 0,33, територія є екологічно нестабільною, якщо змінюється від 0,34 до 0,50 – належить до стабільно нестійкої, якщо знаходиться у межах від 0,51 до 0,66 – переходить до середньої стабільності, якщо перевищує 0,67 – територія є екологічно стабільною.

Структура і екологічна незбалансованість міського землекористування суттєво погіршує стан екологічної безпеки, зокрема, оцінка екологічної стабільності землекористування в межах міста Києва шляхом розрахунку коефіцієнта екологічної стабільності за авторськими доповненнями свідчить (табл. 2), що екологічна стабільність землекористування належить до стабільно нестійкої ($K_{ек.ст.} = 0,50$).

Бал антропогенного навантаження ($Б_{а.н.}$) характеризує рівень впливу діяльності людини на стан довкілля, серед іншого на земельні ресурси.

Він розраховується за формулою 2 [3]:

$$B_{а.н.} = \frac{\sum B_{il} \times P_{il} + \dots + B_{in} \times P_{in}}{\sum P_{il} + \dots + P_{in}}, \quad (2)$$

де $P_{il} \dots P_{in}$ – площа земельних угідь та земель з відповідним рівнем антропогенного навантаження, га;

$B_{il} \dots B_{in}$ – бал відповідної площі земельних угідь та земель з певним рівнем антропогенного навантаження (вимірюється за 5-бальною шкалою).

Високий ступінь антропогенного навантаження (5 балів) мають землі промисловості, транспорту, населені пункти; значний ступінь (4 бали) – рілля, багаторічні насадження; середній ступінь антропогенного

2. Розрахунок коефіцієнта екологічної стабільності землекористування для міста Києва станом на 01.01.2016 р.*

Земельні угіддя та землі за функціональним використанням	Коефіцієнт екологічної стабільності угідь та земель, Клі	Площа угідь та земель, тис. га (Pi)	Клі x Pi	Коефіцієнт екологічної стабільності землекористування (Кек.ст.)
Землі під дорогами (із викидами у повітря вищими за рівень ГДК)	-0,1	0,4	-0,04	
Землі промисловості (із викидами у повітря вищими за рівень ГДК)	-0,1	3,5	-0,35	
Три- і більше поверхова житлова забудова, інші забудовані землі та вулиці	0	26,7	0,00	
Одно- і двоповерхова житлова забудова	0,1	1,2	0,12	
Рілля	0,14	0,6	0,08	
Лінійні зелені насадження	0,38	1,8	0,68	
Фруктові сади й чагарники	0,43	3,5	1,51	
Площадні зелені насадження	0,45	3,3	1,49	
Землі оздоровчого використання та присадибні	0,5	0,2	0,10	
Сінокоси (природно кормові угіддя)	0,62	0,6	0,37	
Пасовища	0,68		0,00	
Землі під водою і болота природного походження	0,79	6,7	5,29	
Національні природні та регіональні ландшафтні парки	0,85	10,4	8,84	
Ліси природного походження, що використовуються не з природоохоронною метою	0,95	22,8	21,66	
Лісові заказники	1	2	2,00	
Всього		83,6	41,75	0,50

Примітка. *Розраховано авторами за формулою 1 та з використанням авторських пропозицій табл. 1

навантаження (3 бали) – природні кормові угіддя (сінокоси, пасовища), залужені балки; незначний (2 бали) – лісосмуги, чагарники, ліси, болота, під водою; низький ступінь (1 бал) – мають мікрозаповідники [4].

У табл. 3 наведено розрахунок балу земельних угідь та земель за функціональним використанням залежно від рівня забрудненості повітря в межах міського землекорис-

тування за розширеною авторами класифікацією.

Рівень антропогенного навантаження для міського землекористування пропонується класифікувати за такою шкалою: низький – менше, ніж 3 бали; середній – від 3,01 до 4,00 балів; високий – від 4,01 до 4,50; критичний – від 4,51 до 5,00. Антропогенне навантаження землекористування в місті Києві належить до середнього рівня ($K_{ан.} = 3,28$).

3. Розрахунок балу антропогенного навантаження землекористування в межах території міста Києва станом на 01.01.2016 р. *

Земельні угіддя та землі за функціональним використанням	Бал антропогенного навантаження земельних угідь та земель, Бі	Площа угідь та земель, тис. га (Pi)	Бі x Pi	Бал антропогенного навантаження землекористування (Ба.н.)
Землі під дорогами (із викидами у повітря вищими за рівень ГДК)	5	0,4	2	
Землі промисловості (із викидами у повітря вищими за рівень ГДК)	5	3,5	17,5	
Три- і більше поверхова житлова забудова, інші забудовані землі та вулиці	5	26,7	133,5	
Одно- і двоповерхова житлова забудова	4,5	1,2	5,4	
Рілля	4	0,6	2,4	
Фруктові сади	4	3,3	13,2	
Лінійні зелені насадження	3,5	1,8	6,3	
Чагарники	2	0,2	0,4	
Площадні зелені насадження (сквери тощо)	3,5	3,3	11,55	
Землі оздоровчого використання та присадибні	3	0,2	0,6	
Сінокоси	3	0,6	1,8	
Пасовища	3		0	
Землі під водою і болота природного походження	1	6,7	6,7	
Національні природні та регіональні ландшафтні парки	2,5	10,4	26	
Ліси природного походження, що використовуються не з природоохоронною метою	2	22,8	45,6	
Лісові заказники	1	2	2	
Всього		83,6	274,95	3,28

Примітка. *Розраховано авторами за формулою 2 та з використанням авторських пропозицій табл. 1

Отже, екологічна стабільність землекористування та рівень антропогенного навантаження залежать від структури землекористування та за функціями використання земель, зокрема, чим більша питома вага землекористування, що має негативний вплив на довкілля, тим вищий ступінь небезпеки землекористування.

З огляду на це, пропонується для оцінки екологічної небезпеки застосувати коефіцієнт екологічної небезпеки ($K_{ек.неб}$), який визначається за формулою 3:

$$K_{ек.неб} = 1 - K_{ек.ст} \quad (3)$$

Індикатором характеристики екологічної небезпеки землекористу-

вання є запропонована шкала (Кек. неб): критичний рівень екологічної небезпеки землекористування – 1,00 – 0,67; високий рівень – 0,66 – 0,51; середній рівень – 0,50 – 0,34; низький рівень – 0,33 – 0,00.

У табл. 4 оцінено стан екологічної небезпеки землекористування, у розрізі районів міста Києва.

Отже, проведені в табл. 4 розрахунки свідчать, що ситуація з екологічним станом у розрізі районів міста

Києва є дуже складною. Так, у 5-ти районах міста ситуація є екологічно нестабільною. Зазначимо, що рівень екологічної небезпеки землекористування в розрізі районів міста Києва тісно переплітається з рівнем антропогенного навантаження і в 5-ти районах характеризується як критичний.

Таким чином, загрози щодо екологічної нестабільності землекористування, а, відповідно, і загрози екологічній безпеці життєдіяльності

4. Оцінка екологічного стану та небезпеки землекористування в розрізі районів міста Києва*

Адміністративно-територіальна одиниця	Кек. ст.	Значення екологічної стабільності землекористування	Бан. н.	Рівень антропогенного навантаження території	Кек. неб.	Рівень екологічної небезпеки землекористування
м. Київ	0,50	стабільно нестійка	3,28	середній	0,50	Середній
Голосіївський	0,52	середня стабільність	3,81	середній	0,48	Середній
Дарницький	0,55	середня стабільність	3,70	середній	0,45	Середній
Деснянський	0,66	середня стабільність	3,20	середній	0,34	Середній
Дніпровський	0,62	середня стабільність	3,18	середній	0,38	Середній
Оболонський	0,18	екологічно нестабільна	4,63	критичний	0,82	Критичний
Печерський	0,11	екологічно нестабільна	4,85	критичний	0,89	Критичний
Подільський	0,16	екологічно нестабільна	4,76	критичний	0,84	Критичний
Святошинський	0,34	стабільно нестійка	4,06	високий	0,66	Високий
Солом'янський	0,20	екологічно нестабільна	4,53	критичний	0,80	Критичний
Шевченківський	0,13	екологічно нестабільна	4,81	критичний	0,87	Критичний

Примітка. *Розраховано за формулами 1, 2 та 3 з використанням експертно-аналітичних та окремих офіційних джерел про стан землекористування в розрізі районів міста Києва

населення міста залишаються, що свідчить про недостатність зміни структури землекористування вже впродовж багатьох років.

Для зняття суперечностей між економічними вигодами приватних власників і суспільством потрібна розробка й впровадження в практику управління особливих економічних і правових механізмів, що стимулюють і заощаджують природокористування. Таке впровадження може бути досягнуте в межах створення системи еколого-економічного управління землекористуванням відповідної території, тобто системи, що дає змогу реалізувати конкретні завдання охорони природи методами земельного планування й економічним впливом на землекористувачів.

Висновки і перспективи.

Діагностика та індикація екологічної безпеки міського землекористування, як базової основи здоров'я міського населення, характеризується системою показників, до яких належать, зокрема, екологічна стабільність та рівень екологічної небезпеки землекористування, антропогенне навантаження території. Рівень екологічної небезпеки міського землекористування відображується за допомогою коефіцієнта екологічної небезпеки, який запропоновано розраховувати за запропонованою формулою.

Список використаної літератури:

1. Про охорону земель : закон України від 19.06.2003 № 962-IV. Законодавство України. Верховна Рада України. Режим доступу : [http:// zakon3.rada.gov.ua/laws/~show/962-15](http://zakon3.rada.gov.ua/laws/~show/962-15)
2. Тэпман Л. Н. Риски в экономике : учеб. пособие для вузов / Л. Н. Тэпман. – М., 2002. – 380 с.

3. Третяк А. М. Методичні рекомендації оцінки екологічної стабільності агроландшафтів та сільськогосподарського землекористування / А. М. Третяк, Р. А. Третяк, М. І. Шквир. – К., 2001. – 15 с.
4. Організація землекористування структурних елементів екомережі України на місцевому рівні : монографія / А. М. Третяк, В. М. Третяк, Л. А. Гунько, Ю. В. Лобунько. – К., 2016. 163 с.

References

1. Pro okhoronu zemel. Zakon Ukrayiny vid 19.06.2003 № 962-IV. Zakonodavstvo Ukrayiny. Verkhovna Rada Ukrayiny. Rezhym dostupu: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15>.
2. Tapman, L. N. (2002). Riski v ekonomike [Risks in the economy]. Moscow, UNITY-DANA Publ., 380.
3. Tretyak, A. M., Tretyak, R. A., Shkvyr, M. I. (2001). Metodychni rekomendatsiyi otsinky ekolohichnoyi stabilnosti ahrolandshaftiv ta silskohospodarskoho zemlekorystuvannya [Methodical recommendations for assessing the ecological stability of agro-landscapes and agricultural land use]. Kiev, 15.
4. Tretyak, A. M., Tretyak, V. M., Gunko, L. A., Lobunko, Yu.V. (2016). Orhanizatsiya zemlekorystuvannya strukturnykh elementiv ekomerezhi Ukrayiny na mistsevomu rivni [Organization of land use of structural elements of the ecological network of Ukraine at the local level]. Kiev, Kompryg Publ., 163.

A. Tretyak, N. Tretyak, M. Kirova
METHOD OF ESTIMATION OF ENVIRONMENTAL HAZARD OF URBAN LAND USING FOR VITAL ACTIVITY OF POPULATION

<https://doi.org/10.31548/zemleustriy2018.03.04>

Abstract. It is noted that the global updating of the ecological problems at the end of the XX – the beginning of the XXI centuries, the undeniable importance of the ecological component of human existence, causes the urgent need for a balanced, holistic, integrated approach to the analysis and solution of issues of ensuring the ecological safety of the vital activities of the population, including the city. At the same time, at the legislative level, environmental safety is identified as one of the priority tasks in the state policy of Ukraine in order to achieve sustainable development.

It is proved that the provision of environmental safety remains the main way of solving ecological problems, which guarantees citizens the development and living in harmony with the environment and opens up new opportunities for other forms of activity in the field of nature management, in particular, political, economic, social, etc. The methodical approach to an estimation of ecological danger of urban land use for vital activity of the population and typification of land use of green plantings is grounded. An assessment of the state of ecological danger for the city of Kiev is given. On the basis of the proposed methodical approach, it is justified that today there are threats to the ecological stability of land use, and accordingly, environmental insecurity of land use, which indicates a lack of change in the structure of land use for many years.

Keywords: environmental safety, urban land using, environmental hazard assessment, land using typology of green plantations.

**Третяк А. Н., Третяк Н. А.,
Кирова М. А.**

**МЕТОДИКА ОЦЕНКИ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ
ОПАСНОСТИ ГОРОДСКОГО ЗЕМЛЕПОЛЬ-
ЗОВАНИЯ ДЛЯ ЖИЗНЕДЕЯТЕЛЬНОСТИ
НАСЕЛЕНИЯ**

[https://doi.org/10.31548/
zemleustriy2018.03.04](https://doi.org/10.31548/zemleustriy2018.03.04)

Аннотация. Отмечено, что глобальная актуализация экологической проблематики в конце XX – начале XXI века, бесспорная важность экологической составляющей человеческого бытия обуславливают настоятельную необходимость сбалансированного, целостного, комплексного подхода к анализу и решению вопросов обеспечения экологической безопасности жизнедеятельности населения, в том числе городского. Вместе с тем, на законодательном уровне экологическая безопасность определена одной из приоритетных задач в государственной политике Украины с целью достижения устойчивого развития.

Доказано, что обеспечение экологической безопасности остается основным способом решения экологических проблем, гарантирует гражданам развитие и проживание в гармонии с окружающей средой и открывает новые возможности для других форм деятельности в сфере природопользования, в частности политической, экономической, социальной и т. п. Обоснован методический подход к оценке экологической опасности городского землепользования для жизнедеятельности населения и типизации землепользования зеленых насаждений. Приведена оценка состояния экологической опасности для города Киева. На основании предложенного методического подхода определено, что на сегодня существуют угрозы экологической стабильности землепользования, а соответственно, экологическая небезопасность землепользования, что указывает на недостаточность изменения структуры землепользования в течение многих лет.

Ключевые слова: экологическая безопасность, городское землепользование, оценка экологической опасности, типизация землепользования зеленых насаждений.